

VERKSAMHETS- BERÄTTELSE

Svensk
biblioteksförning

2023

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023
SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING S ÅRSMÖTE HÅLLS
DEN 15 MAJ 2024

Layout: Andrzej Olas
Foto: Anna Diebitsch Antoni, Lena Mangematin, Ester Hedberg med flera.

Innehåll

Förord	6
Om Svensk biblioteksörening	8
Så styrs föreningen	10
Vår vision för biblioteksväsendet	13
Expertnätverk	14
Regionföreningar/-avdelningar	16
Medlemskommunikation	17
Stöd och stipendier	19
Föreningens arrangemang	22
Större arrangemang föreningen deltagit i	28
Internationellt engagemang	30
Sakfrågor i fokus	32
Rapporter och undersökningar	34
Samarbeten	36

”Vi fortsätter
att arbeta för
att främja
bibliotekens
demokratiska
uppdrag”

Förord

Under 2023 fortsatte föreningen att på många sätt driva opinion för att biblioteken ska vara en kraft för förändring. Ett viktigt steg framåt gällande frågan om bemannade skolbibliotek togs när regeringen i september meddelade att de från den 1 juli 2025 ämnar ändra skollagen för att säkerställa att alla elever har tillgång till en utbildad bibliotekarie och skolbibliotek. Beslutet var ett glädjande besked.

Svensk biblioteksförening har under många år drivit frågan om bemannade skolbibliotek. Under året arrangerade vi seminarier på bland annat Järvaveckan och i Almedalen, vi höll möten med beslutsförfattare samt skrev debattartiklar på ämnet. Expertnätverket för skolbibliotek skapade under året guiden ”Därför behövs skolbibliotek!”. Men än finns det mycket kvar att göra. Föreningen fortsätter att bevaka frågan och ställa krav på regeringen för permanenta stöd, satsning på bibliotekarieutbildningarna och tydligt formulerade lagkrav.

Under året har vi fortsatt tvingats markera mot återkommande överträdelser mot principen om armlängds avstånd, nationellt och lokalt. De senaste åren har rapporterna i media om försök till påverkan på bibliotekens program och bestånd ökat. Föreningen har lyft frågan om armlängds avstånd inom kulturpolitiken via bland annat samtal med politiker och i debattartiklar. Vi fortsätter att arbeta för att främja bibliotekens demokratiska uppdrag och "det demokratiska samhällets utveckling", som det formuleras i bibliotekslagen. Under året reagerade vi starkt gällande IFLA och deras beslut om att anordna den internationella konferensen WLIC i Dubai – ett beslut som slutligen landade i att konferensen ställdes in.

Krig och kris runtom i världen har fortsatt att påverka även Sverige i stor utsträckning. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina i början av 2022 har skapat ett ofattbart lidande. Svenska kulturinstitutioner har bistått Ukraina med att skydda digitalt material, och föreningen har i samarbete med IBBY Sverige drivit en insamlingskampanj för att stötta barn, barnlitteratur och barnbibliotek. Vi ser även med förfäran på det fasansfulla mänskliga lidandet i Gaza och Ukraina och fördömer den pågående systematiska förstörelsen av kulturarv. Bibliotekens roll i totalförsvaret, som aktualiserades under pandemin, har av många anledningar blivit än mer aktuell, inte minst gällande kris och desinformation.

Under året har även artificiell intelligens diskuterats livligt. Ämnet aktualiserar biblioteksnära frågor om upphovsrätt, öppen vetenskap och digitalisering av kulturarv. Det är några av de frågor som vi fortsätter att arbeta med framöver, i steg med den pågående tekniska utvecklingen.

Svensk biblioteks förening är en stark förening, inte enbart i antalet kompetenta och engagerade medlemmar och institutioner, utan också genom alla de samarbetspartners vi har. Vi har under året samarbetat med flera organisationer och vi ser att tillsammans kan vi utgöra en positiv kraft. I takt med att kommunernas kulturbudgetar minskar ser vi hur den ekonomiska krisen påverkar vårt allmänna biblioteksväsende. En fjärdedel av folkbiblioteken har redan behövt dra ner på sin verksamhet, enligt en undersökning i Biblioteksbladet. Föreningen fortsätter att driva opinion för ökade statliga stöd till biblioteken.

Det rådande ekonomiska läget påverkar även oss själva som förening. Vi måste se till att vi har en ansvarsfull förvaltning och att användningen av våra medel skapar långsiktiga förutsättningar för framtida föreningsverksamhet med många engagerade medlemmar. En stark förening behöver ett långsiktigt engagemang – det har vi.

Helene Öberg
Ordförande

Om Svensk biblioteksförning

Svensk biblioteksförning står för allas rätt till kunskap, kultur och information. Vi samlar landets främsta kompetens inom biblioteksområdet, och via nätverk, evenemang och stipendier bidrar vi till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Vi driver opinion för bättre lagstiftning och resurser. Vi är en del av en internationell rörelse och vi tror på bibliotek som ett av samhällets bästa svar på framtidens demokratiska utmaningar.

Enligt stadgarna är Svensk biblioteksförning en ideell förning som ska

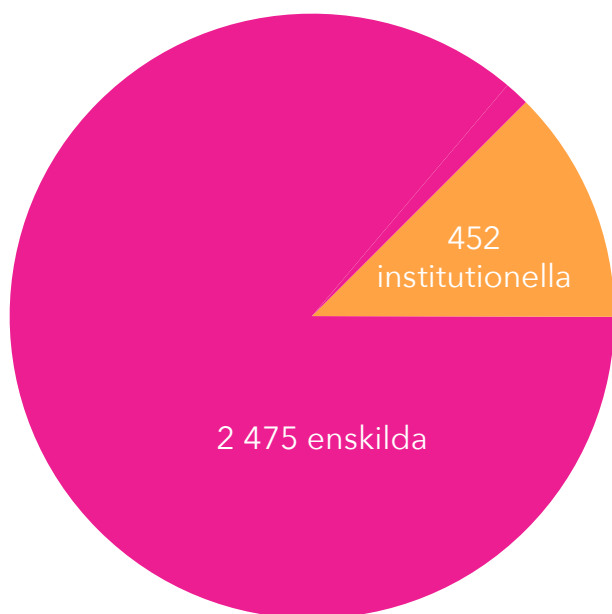
- verka för ett effektivt och dynamiskt svenskt biblioteksväsende av hög standard,
- tydliggöra bibliotekens roll i den demokratiska processen och värna yttrandefriheten,
- främja samarbeten mellan alla typer av bibliotek och mellan biblioteken och andra institutioner i samhället,
- tillhandahålla kurerad och kvalitetssäkrad information om vetenskaplig och samhällelig informationsförsörjning,
- främja jämlik tillgång till läsning och bildning,
- skapa opinion för och sprida kunskap om svenskt biblioteksväsende,
- stimulera debatt och erfarenhetsutbyte inom svenskt biblioteksväsende,
- verka för ändamålsenlig utbildning, fortbildning, forskning och utveckling inom svenskt biblioteksväsende,
- stärka och utveckla internationell samverkan inom biblioteksväsendet,
- främja och lämna ekonomiskt stöd till forskning och utveckling inom biblioteksområdet.

Antal medlemmar

Vid årets slut 2023 hade föreningen 2 927 medlemmar, varav 2 475 enskilda och 452 institutionella. Jämfört med 2022 är det en minskning med 167 enskilda medlemmar och en ökning med tre institutionella medlemmar under året.

2023 år

2 927 medlemmar

Så styrs föreningen

Föreningen leds av en styrelse bestående av ordförande och högst tio ledamöter. Styrelsen utses av årsmötet som är föreningens högsta beslutande organ. Till stöd i det dagliga arbetet har styrelsen ett kansli som leds av en generalsekreterare, utsedd av styrelsen.

Årsmötet

Föreningens årsmöte 2023 hölls digitalt den 12 maj. Styrelseledamot Malin Ögland avtackades för sina insatser i styrelsen. Morgan Palmqvist, överbibliotekarie på Göteborgs universitet, valdes in som ny styrelseledamot.

Styrelsens sammansättning efter årsmötet

Helene Öberg, ordförande

Invald 2022

Generalsekreterare, Svenska Brukshundklubben

LEDAMÖTER

Leif Mårtensson, vice ordförande

Invald 2019, omvald på två år 2021 och 2023

Ledningskoordinator, Kulturförvaltningen

Umeå kommun

Eva Häusner

Invald 2019, omvald på två år 2021 och 2023

Enhetschef, Kungliga biblioteket

Nick Johnson Jones

Fyllnadsvald 2020, omvald på två år 2021 och 2023

Verksamhetschef konst och bibliotek i Huddinge kommun

Jenny Lindberg

Invald 2021, omvald på två år 2023

Universitetslektor, Högskolan i Borås

Daniel Forsman

Fyllnadsvald 1 år 2021, omvald på två år 2022

Stadsbibliotekarie, Stockholms Stadsbibliotek

Rebecca Bachmann

Invald 2022

Bibliotekschef, Södersjukhuset, Stockholm

Peter Björkman

Invald 2022

Samordnare, Regionbibliotek Västernorrland

Catharina Isberg

Invald 2022

Bibliotekschef, Lunds kommun

Brit Stakston

Invald 2022

Journalist och mediestrateg, Stockholm

Morgan Palmqvist

Invald 2023

Överbibliotekarie på Göteborgs universitet

Valberedningens sammansättning efter årsmötet

Anja Dahlstedt, kultur- och fritidsdirektör i Huddinge kommun

Ellen Follin, mångspråksbibliotekarie på MTM i Malmö

Britt-Marie Ingdén-Ringselle, bibliotekarie och översättare

Gunilla Herdenberg, pensionär, fd riksbibliotekarie

Lena Lundgren Vesterlund, avdelningschef på kultur- och fritidsförvaltningen i Luleå

Kansliets sammansättning vid årets slut

I september började Silvia Ernhagen sin tjänst som generalsekreterare för Svensk biblioteksförning. Vid årsskiftet lämnade t.f. generalsekreterare samt tidigare press- och opinionsansvarig Björn Orring sin tjänst efter sju år. Lisa Gemmel, utredare, blev press- och opinionsansvarig under hösten 2023.

Silvia Ernhagen, generalsekreterare

Maria Bergendal, chefsassistent och kontorsansvarig

Anna Lindahl, administratör och projektkoordinator

Jenny Nilsson, utredare

Karin Martinsson Stattin, utredare

Lisa Gemmel, press- och opinionsansvarig

Andrzej Olas, creative director

Elza Zandi, webbredaktör och ansvarig sociala kanaler

Saskia Rubensson, webbredaktör och ansvarig sociala kanaler

Bibliotek - en kraft för förändring

Vår vision för biblioteksväsendet

Årsmötet 2019 fastställde föreningens vision för hela det svenska biblioteksväsendet, vilken fortsatt gäller. Under rubriken "Bibliotek - en kraft för förändring" beskrivs vilken roll biblioteken kan spela i samhällsutvecklingen samt vilka konkreta åtgärder som krävs för att uppnå målen i visionen. Visionen utgör nu en bottenplatta för föreningens externa kommunikation och opinionsbildande verksamhet.

Hela visionen finns på föreningens webbplats.
www.biblioteksforeningen.se

Expertnätverk

Vid årets slut fanns det inom föreningen 20 expertnätverk. Expertnätverken är aktiva mötesplatser för erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling och diskussioner kring biblioteksverksamhet. Tre expertnätverk lades ner under året: expertnätverket för specialbibliotek, expertnätverket för studerande och nya bibliotekarier samt expertnätverket för tekniska universitetsbibliotek.

Expertnätverk vid utgången av 2023

- Bibliotekens arbete med spel och spelkultur - 82 medlemmar
- Barn- och ungdomsbibliotek - 477 medlemmar
- Bibliotek och upphovsrätt - 193 medlemmar
- Bibliotek som har Äppelhyllor - 252 medlemmar
- Bibliotekens arbete med HBTQ+ - 352 medlemmar
- Bibliotekens arbete med mångspråk och nyanlända - 376 medlemmar
- Bibliotekens lärandemiljöer - 337 medlemmar
- Bibliotekens arbete med teckenspråk - 55 medlemmar
- Bibliotekens roll inom totalförsvaret - 144 medlemmar
- Biblioterapeutiska arbetssätt - 135 medlemmar
- Digitala bibliotekstjänster - 503 medlemmar
- Folkbibliotekschefer - 156 medlemmar
- Fängelsebibliotek - 75 medlemmar
- För, med och om nationella minoriteter och urfolket samerna - 201 medlemmar
- IFLA - 195 medlemmar
- Kommunikation på bibliotek - 228 medlemmar
- Mobil biblioteksverksamhet - 230 medlemmar
- Service till studenter med läs- och skrivnedsättning - 173 medlemmar
- Skolbibliotek - 399 medlemmar
- Verksamhetsutvecklande metoder - 440 medlemmar

På årsmötet 2019 beslutade föreningens medlemmar att under en provperiod tillåta institutionella medlemmar att anmäla sina anställda till föreningens expertnätverk. Föreningens styrelse beslutade på sitt februarimöte 2023 att permanenta möjligheten och dessutom helt släppa begränsningen för hur många anställda en institutionell medlem kan anmäla till expertnätverken. I slutet av 2023 var cirka 370 medarbetare vid institutionell medlem registrerade i föreningens nätverk.

Regionföreningar/-avdelningar

Från och med verksamhetsåret 2023 infördes möjligheten för samtliga medlemmar i föreningen att söka projektmedel, oavsett om man tillhör en regionförening/-avdelning eller ej. Kansliet fick i uppdrag att utforma en rutin för ansökningsprocess och beslut för tilldelande av projektmedel. Ansökningsblankett och information finns på föreningens webb. För att uppmuntra det regionala engagemanget bland medlemmarna i samband med de nya rutinerna, arrangerade kansliet under året fyra träffar runt om i landet där medlemmar fick möjlighet att träffa ordförande och/eller styrelseledamöter

I mars var kansliet utställare på Marskonferensen i Umeå. I april 2023 anordnade kansliet en medlemsträff i Lund. Biblioteksdagarna anordnades i Linköping i maj, där alla deltagare hade chans att träffa och prata med kansliet och styrelsen.

I samband med Bokmässan i Göteborg i september anordnades ett evenemang på Göteborgs stadsbibliotek, öppet för alla medlemmar som ville ta chansen att prata med delar ur föreningen och styrelsen.

Vid samtliga tillfällen har föreningen berättat om de projektmedel som har funnits att söka. Intresset har varit svalt och under året har det endast kommit in en ansökan, vilken avslogs eftersom den inte motsvarade kriterierna för projektmedel. Föreningen har därefter förtydligat och förenklat instruktionerna för att söka projektmedel, vilket därefter har lett till fler ansökningar.

Aktiva regionföreningar vid utgången av 2023

■ Skåne – 365 medlemmar

Ordförande: Martin Memet Könick, bibliotekschef,
Landskrona stad

■ Östergötland och Jönköping – 195 medlemmar

Ordförande: Linda Sävhammar, utvecklingsledare
digital kompetens och skolbibliotek på
Biblioteksutveckling Östergötland

Följande tre regionföreningar har lagts ner under 2023:
Väst, Västerbotten samt Stockholm, Uppsala
och Gotland.

De två regionavdelningar som fanns vid utgången
av 2022, Sydost och Södra Svealand, lades ner
under 2023.

Medlemskommunikation

Fokuserat arbete med sociala medier

Under 2023 har föreningen fortsatt haft en hög närvaro i sociala medier och nådde exempelvis över 6 400 följare på Instagram, cirka 5 900 följare på Facebook-sidan, samt cirka 1 400 följare på LinkedIn. 2023 var engagemangsgraden för föreningens Facebook-kanal 10,9 procent. Föreningen har också fortsatt utvecklingen av mer rörligt innehåll till de sociala kanalerna, gjort videoreportage såväl som kortare videor samt livesändningar.

Föreningen har även fortsatt med utskick av nyhetsbrev, samt daglig uppdatering av webbplatsen med relevanta nyheter, information, kalenderhändelser och krönikor. Föreningen finns idag på Facebook, Instagram samt LinkedIn. Instagram-kontot har under 2023, liksom åren innan, till större delen av året lånats ut till olika bibliotek, bibliotekarieer eller annan till föreningen knuten person runt om i Sverige.

Under slutet av året har kansliet påbörjat ett arbete med att utveckla opinions- och kommunikationsarbetet. Genom ett samarbete med designbyrå Tegel & Hatt fortsätter kansliet detta arbete under 2024. Målet är att komma ut med det opinionsbildande arbetet bredare i alla kommunikationskanaler för att på så vis skapa större engagemang och kraft kring de sakfrågor föreningen driver.

Live från föreningen

Under 2023 fortsatte föreningen med livesändningar via Facebook i ett antal aktuella ämnen såsom bland annat källkritik, beredskapsfrågor och skolbibliotek. Föreningen har även livesänt från ett antal externa evenemang såsom: Almedalsveckan, Järvaveckan och Sveriges biblioteks utmärkelser.

Biblioteksbladet

Biblioteksbladet är föreningens medlemstidning med uppgiften att vara Sveriges ledande organ för en levande och ifrågasättande biblioteksdebatt. Tidningen har givits ut sedan 1916 och rapporterar löpande om biblioteksfrågor via webb, nyhetsbrev samt fyra fördjupande nummer per år.

Under Publishinggalan 2023 vann Biblioteksbladet guld i två kategorier, "Medlemstidningar yrke" och "Digital produktion". Samtliga av årets fyra utgåvor finns att läsa digitalt via biblioteksbladet.se.

RET OM DE

ör C

arn

DeSar

A:s bibliotek rensas från
kväma böcker. Det kan ta
om till Vita huset.

Stöd och stipendier

Utvecklingsstöd

Föreningens utvecklingsstöd kan sökas av de institutionella medlemmarna och har delats ut årligen sedan 2010. Stödet ska användas till utvecklingsarbete vid ett bibliotek eller motsvarande institution, och styrelsen prioriterar förslag som är framåtsyftande, nyskapande eller syftar till ökat samarbete. Under åren 2020-2024 prioriterar styrelsen projekt med en tydlig koppling till föreningens vision. Den totala summan för utvecklingsstödet är 300 000 kronor.

Under 2023 pausades utdelningen av stödet för att under året utvärderas. Utvärderingen utfördes genom en enkät till samtliga institutionella medlemmar och djupintervjuer med tidigare mottagare av stödet från olika bibliotekstyper. I februari 2024 tog styrelsen beslut om nya regler, vilka finns publicerade på föreningens webbsida.

Resestipendier

Föreningens resestipendier delas normalt ut vid två tillfällen per år, med syftet att ge medlemmar möjlighet att fördjupa sina bibliotekskunskaper. Både enskilda och institutionella medlemmar kan söka.

2023 fick följande Svensk biblioteksförerings resestipendier:

Camilla Lindelöw, doktorand vid Högskolan i Borås, för studieresa till Leiden och sommarskolan vid The Centre for Science and Technology Studies (CWTS) samt deltagande i konferensen International Conference on Science, Technology and Innovation Indicators (STI).

Maria Sandström Låstberg och **Mia Olausson**, Vaggeryds bibliotek, för ett studiebesök på Libraries without borders huvudkontor i Paris.

Claes Vallgren och **Emil Alstermark**, Gävle stadsbibliotek, för studieresa till litteraturfestivalen Louisiana Literature och studiebesök på Malmö stadsbibliotek samt Det Kongelige Bibliotek i Köpenhamn.

Michael Nordeman, Storfors kommun, för studieresa till Kansas, USA, och deltagande i The Association for Rural and Small Libraries konferens.

Eva Averin, Täby bibliotek, för studieresa till Spanien för att studera hur folkbiblioteken arbetar med inkludering och läsfrämjande.

Anna Carlsdotter, Lunds universitet, för studieresa till Spanien för att besöka det spanska nätverket RECIDA - The Spanish Network of Green Libraries working for Sustainability.

Lenita Brodin Berggren och **Lena Hurtig**, KTH Biblioteket, för att besöka Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Annsophie Olsson och **Lotta Wogensen**, Malmö universitetsbibliotek, för en studieresa till Nederländerna för att undersöka biblioteket som tredje rummet.

Götene kommunbibliotek för studieresa till Dawit Isaak-biblioteket i Malmö och PEN-center i Antwerpen, Belgien.

Karolina Jeppson för vistelse i Zimbabwe för att studera folkbiblioteksverksamhet.

Rapporter från resestipendiaterna finns att läsa på föreningens webbplats.

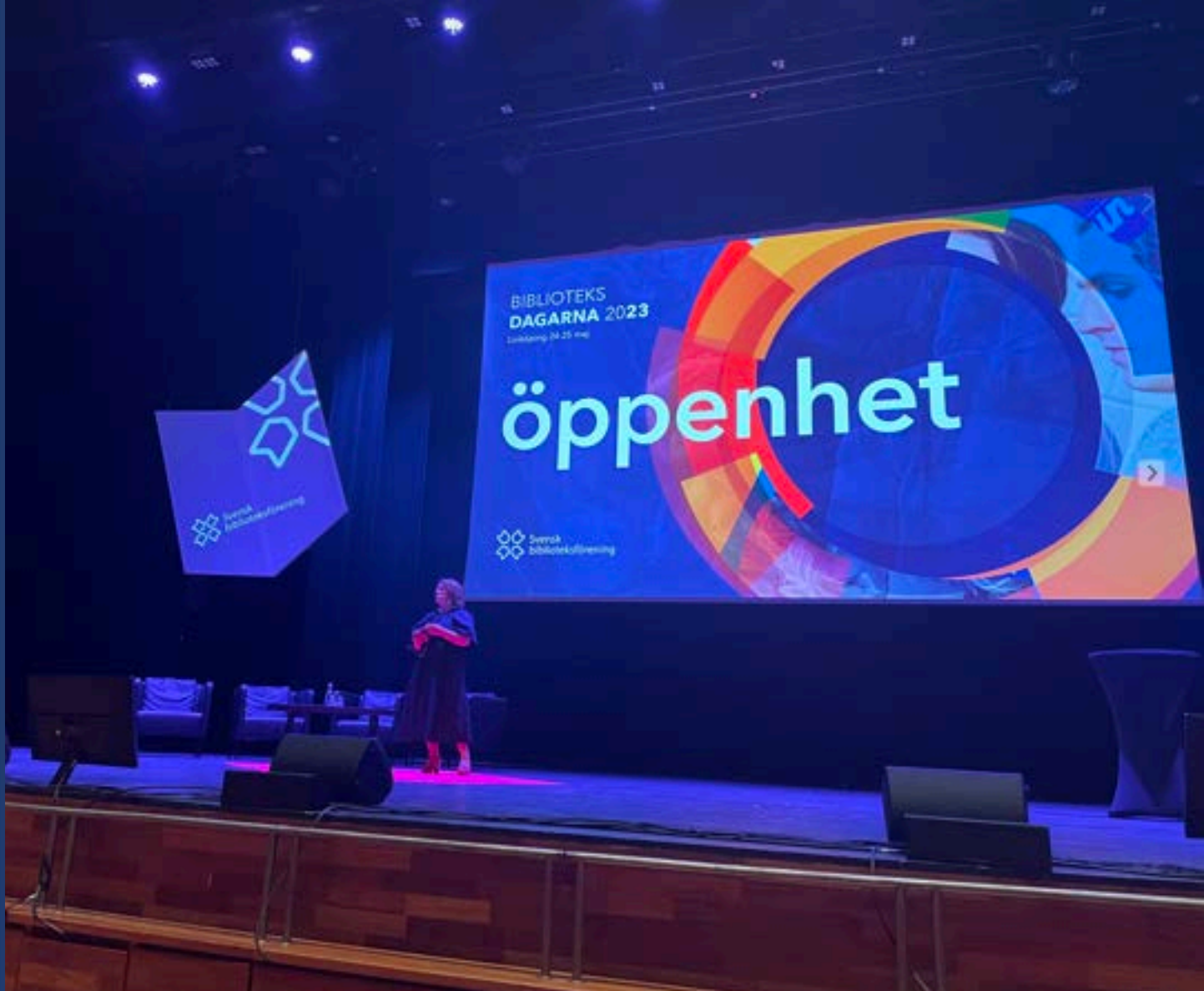

IFLA-stipendier

Som medlem i Svensk biblioteksförening kan man söka bidrag för att delta i IFLA:s årliga konferens IFLA WLIC, eller någon annan verksamhet IFLA anordnar. Till stipendier för deltagande i IFLA:s möten och arbete har 280.000 kronor fördelats till följande personer:

1. Barakat Aldammad
2. Maria Alexiusson
3. Malin Barkelind
4. Peter Björkman
5. Soledad Cartagena
6. Liselott Drejstam
7. Christer Edeholt
8. Anya Feltreuter
9. Tina Haglund
10. Ossian Hall
11. Salomon Hellman
12. Pernilla Henriksson
13. Charlotta Höckerfors
14. Lars Ilshammar
15. Britt-Marie Ingdén-Ringselle
16. Ingrid Källström
17. Karin Larsson
18. Ann Lundborg
19. Maja Markhouss
20. Martin Memet Könick
21. Anette Mjöberg
22. Inger Nilsson
23. Michael Nordeman
24. Thomas Olsen
25. Nina Olsson
26. Katrin Strindevall
27. Sebastian Tarazona

Dessutom deltog Catharina Isberg i IFLA WLIC i Rotterdam med stöd av Svensk biblioteksförening. Catharina Isberg är kontaktperson för föreningens expertnätverk för IFLA.

Föreningens arrangemang

Biblioteksdagarna

Under tre dagar, 23–25 maj 2023, genomfördes Biblioteksdagarna i Linköping på Linköpings konsert och kongress. Temat för konferensen var "Öppenhet". Under konferensen diskuterades bland annat ämnen som armlängds avstånd, europeiskt bibliotekssamarbete, upphovsrätt och förbjudna böcker.

Under konferensen lyssnade deltagarna på externa talare, deltog i workshops och minglade. Moderatorer var Lisa Gemmel och Karin Martinsson Stattin. Biblioteksdagarna fick övervägande positiv respons under såväl pågående konferens som i utvärderingen efteråt.

Var redo!
Alltid redo?

Öppenhet

- bibliotekens främsta konkurrensmedel

Politikens gränser - när gäller armlängds avstånd?

SVERIGES
BIBLIOTEKS
UTMÄRKELSER
2023

A

ANIKAPRISET

BH

BENGT HJELMQUISTS PRIS

EIB

ELSA BESKÖW-PLAKETTEN

GR

GRETA BENDBORG PRIS

ÅRETS BARNRÄTTSTÄMPLING
ELEFANTEN

ÅMB

ÅRETS MOBILA BIBLIOTEK

CVL

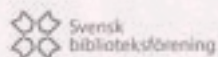
CARL VON LINNÉ-PLAKETTEN

CNH

COLLIJNSPRISET

NH

NILS HOLGERSSON-PLAKETTEN

Svensk
biblioteksöversättning

Sveriges biblioteks utmärkelser

Varje höst delar föreningen ut Sveriges biblioteks utmärkelser; fem biblioteks- och bibliotekariepriser och fyra litteraturpriser. Vinnarna utses av jurygrupper bestående av bibliotekarieer, vilket gör priserna unika i Sverige.

Prisceremonin hölls i Svensk biblioteksförenings lokaler i Stockholm. Ceremonin leddes av Eva Fred och för musikunderhållningen stod Emil Jensen och Hanna Ekström. Evenemanget livesändes via föreningens Facebook-sida.

MOTTAGARE AV SVERIGES BIBLIOTEKS UTMÄRKELSER 2023

ANIARAPRISET

Karolina Ramqvist
för boken "Bröd och mjölk".

Aniarapriset instiftades 1974 och utdelas till en svenskspråkig författare av skönlitteratur för vuxna. Prissumman är 50 000 kronor.

Jury 2023

Camilla Carnmo,
Biblioteksutveckling Blekinge
Kronoberg, ordförande

Brita Lodén,
Linköpings stadsbibliotek

Patrik Schylström,
Stockholms stadsbibliotek

CARL VON LINNÉ-PLAKETTEN

Bengt-Erik Engholm och Lina Blixt
för boken "Korpen".

Carl von Linné-plaketten instiftades 1998 och utdelas till den eller de personer som framställt föregående års bästa fackbok för barn eller ungdomar. Prissumman är 25 000 kronor.

ELSA BESKOW-PLAKETTEN

Kerstin Elias Costa
för boken "Fjärilshuset".

Elsa Beskow-plaketten instiftades 1958 och utdelas till den konstnär som framställt föregående års bästa svenska bilderbok för barn eller den bäst illustrerade svenska barnboken. Prissumman är 25 000 kronor.

PLAKETTPRISERNA

Jury 2023

Catharina Sanjay Ohlsson,
Furulundsskolan Halmstad,
ordförande

Cilla Dalén,
Enbacksskolan Stockholm

Evelina Estefors,
Hässleholms stadsbibliotek

Tony Melander,
Vadstena bibliotek

Fia Idegård,
Engelbrektskolan Stockholm

Joakim Pasma,
Alva kultur Umeå

NILS HOLGERSSON-PLAKETTEN

Melody Farshin
för boken "100 k."

Nils Holgersson-plaketten instiftades 1950 och utdelas till författaren av föregående års bästa barn- eller ungdomsbok. Prissumman är 25 000 kronor.

BENGT HJELMQVISTS PRIS

Mimmi Söderlund,
Västerås stadsbibliotek.

Priset instiftades 1964 och utdelas för framstående insatser på folkbiblioteksområdet. Prissumman är 25 000 kronor.

Jury 2023

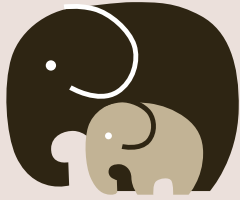
Karolina Persson,
Gislaved, ordförande

Thomas C Ericsson,
Vimmerby

Therese Emilsson Persson,
Ronneby bibliotek

Liv Olofsson Lundström,
Trelleborgs bibliotek

Anya Feltreuter,
Mjölby bibliotek

BARNRÄTTSUTMÄRKELSEN ELEFANTEN

Biblioteket Tiotretton
i Kulturhuset,
Stockholm.

Från och med år 2020 delar Svensk biblioteks förening ut Årets barnrättsutmärkelse Elefanten. Priset ska belöna en verksamhet eller en person som i en bibliotekskontext föredömligt har arbetat med att stärka barns rättigheter, i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.

Priset instiftades 2019 efter att föreningen fått in en motion till årsmötet. Priset beslutas av en jury och består av ett diplom.

Jury 2023

Ingrid Källström,
Kulturhuset Stadsteatern Stockholm,
ordförande

Oliwer Karlsson,
Youth 2030 Movement

Annica Thorell,
SPSM

Lotta Dahlstrand,
jurist

Anna Lundqvist Nilson,
Svedala bibliotek

GRETA RENBORGS PRIS

Miss Shameless och Lady Busty,
Drag Story Hour Sweden.

Greta Renborgs pris instiftades 1986 och går till ett bibliotek som lyckats med en god marknadsföring, eller till enskild eller enskilda biblioteksanställda som utmärkt sig speciellt på området och som arbetar i Greta Renborgs anda. Prissumman är 25 000 kronor.

Jury 2023

Anette Widenberg Helgesson,
Bollnäs kommun, ordförande

Thord Eriksson,
Biblioteksbladet

Ellinor Mark,
Mälardalens universitet

Elisabeth Skog,
Halmstad stadsbibliotek

Tommy Bildström,
Nordmalings bibliotek

COLLIJN-PRIS

Alexander Björklund Hammar
för uppsatsen
*"(Åter)skapad text? En studie om
textkritikers informationsbehov,
konjekturer och editionsskapande
i ett digitalt sammanhang"*.

Collijn-priset instiftades 1995 och går till den student som skrivit fjolårets bästa uppsats inom ämnet biblioteks- och informationsvetenskap. Uppsatserna skall vara av allmänt intresse för verksamheten vid landets forskningsbibliotek och/eller informationsförsörjningen till högre utbildning, forskning och utveckling. Prissumman är 25 000 kronor.

Jury 2023

Lisa Olsson,
Stockholms universitetsbibliotek,
ordförande

Katarina Michnik,
Göteborgs universitetsbibliotek

Catta Torhell,
Linnéuniversitetets bibliotek

Kristoffer Holmqvist,
Lunds universitetsbibliotek

ÅRETS MOBILA BIBLIOTEK

Julla Májja - den samiska bokbussen.

Priset instiftades 1998 som Årets bokbuss och bytte 2017 namn till Årets mobila bibliotek. Priset går till ett mobilt bibliotek som på ett nyskapande sätt utvecklar verksamheten, samspelar med utvecklingen i samhället, har en väl förankrad verksamhet i kommunen/regionen och är inspiratör för kollegor. Vinnaren övertar ett vandringspris; en trämodell av den första svenska bokbussen.

Jury 2023

Johan Anderung,
Hudiksvalls bibliotek, ordförande

Peter Björkman,
Svensk biblioteks förenings styrelse

Birgitta Hellström,
Biblioteksmuseet Borås

Anna Palm Kåberg,
Södertälje bibliotek

Albin Berggren,
Göteborgs bokbussar, representant
för 2022 års pristagare

Större arrangemang föreningen deltagit i

Folk och Kultur

Under det kulturpolitiska konventet Folk och Kultur medverkade Svensk biblioteks förening genom att arrangera ett seminarium om folkbibliotekens ekonomi.

Järvaveckan

Under Järvaveckan 2023 var Svensk biblioteks förening medarrangör, tillsammans med huvudarrangören Sveriges författarförbund, för ett seminarium om bibliotekens demokratiska uppdrag. Seminariet livesändes även via föreningens Facebook-sida.

Ystad Summit

Under konferensen Ystad Summit arrangerade Svensk biblioteks förening ett panelsamtal, där bland annat politiska förutsättningar, skolbibliotek och läsning diskuterades. Panelsamtalet spelades in och finns tillgängligt via Svensk biblioteks förenings kanaler.

Almedalen 2023

Almedalsveckan är världens största demokratiska mötesplats för samhällsfrågor. Svensk biblioteks förening var på plats för att samtala med beslutsfattare och opinionsbildare och för att omvärldsbevaka.

Under Almedalsveckan höll Svensk biblioteks förening, tillsammans med Biblioteksbladet och Biblioteken på Gotland, i en heldag på Almedalsbiblioteket med samtal om olika biblioteksfrågor. Heldagen livesändes även via föreningens och Biblioteksbladets Facebook-sidor.

Under Almedalsveckan delade föreningen ut måttband och informationsblad gällande frågan om armlängds avstånd. Utöver detta genomfördes ett antal enskilda samtal med andra organisationer, samt att föreningen bjöd Magnus Hjort, vikarie-
rande generaldirektör, Myndigheten för psykologiskt försvar och Karin Grönvall, överbibliotekarie, på middag. Ordförande Helene Öberg deltog i flera panelsamtal och utredare Lisa Gemmel modererade även ett samtal om upphovsrätt och text- och datautvinning för Wikimedia Sverige.

Bokmässan 2023

Under Bokmässan 2023, som arrangerades 28-30 september, höll föreningen i ett välbesökt mingel på Stadsbiblioteket Göteborg. Det planerades även för ett seminarium under titeln "Sagostund med Bland drakar och dragqueens - hur går den till egentligen?", som blev inställt. Generalsekreterare Silvia Ernhagen deltog i utdelningen av Svenska Unescopriset. Även styrelseledamoten Jenny Lindberg medverkade i seminarier under Bokmässan.

Årets skolbibliotek

Utmärkelsen Årets skolbibliotek 2023 tilldelades Brinellgymnasiet, Nässjö. Priset delas ut av Nationella Skolbiblioteksgruppen (NSG), som är ett nätverk av svenska organisationer som samverkar på nationell nivå för att skolbiblioteken ska bemannas, stärkas och utvecklas. NSG administreras av Svensk biblioteksförning.

I juryn för Årets skolbibliotek 2023 har följande ingått: Jenny Nilsson, Svensk biblioteksförning, Lisa Heino, Sveriges Lärare, Nina Källmodin, Sveriges Författarförbund, Lena Linnerborg, Sveriges Skolledare och Elin Nord, DIK.

Priset delades ut under Bokmässan 2023 av Linnea Tell, NSG, efter ett samtal med Ingela Korsell, författare och ledamot av Kulturrådets Läsråd.

NSG:s jury skriver i sin motivering att "Årets skolbibliotek 2023 utmärks av ett forskningsbaserat arbetssätt för både läs- och språkutveckling samt MIK. Skolbiblioteket är välintegrerat i skolan och har satsat särskilt på ett flerspråkigt medieutbud och på att vara en samarbetspartner i elevhälsans förebyggande arbete. Skolans fackutbildade bibliotekarier skapar i biblioteket en självklar mötesplats - inte bara mellan elev och litteratur utan mellan alla som verkar på skolan."

Juryn för Årets skolbibliotek delade också ut hedersomnämningen till Sjöängsskolan, Älvsjö och Söderslättsgymnasiet, Trelleborg.

Internationellt engagemang

IFLA

IFLA är en global, oberoende organisation som samlar informationsspecialister, bibliotek och deras användare. Svensk biblioteks-föreningens IFLA-medlemskap, och våra medlemmars engagemang, innebär att hela den svenska bibliotekssektorn tillsammans har en stor möjlighet till påverkan internationellt.

Svensk biblioteks-förening medverkade på IFLA:s årliga kongress, World Library and Information Congress, WLIC, som i år hölls i Rotterdam, Nederländerna. I samband med WLIC arrangerade Svensk biblioteks-förening "Nordic Caucus", där de nordiska biblioteks-föreningarnas ordföranden samtalande. Panelsamtalet spelades in och finns tillgängligt på Svensk biblioteks-föreningens webbplats och Vimeo-kanal. Genom föreningens stipendier kunde ett stort antal medlemmar delta på kongressen.

Under året meddelade IFLA att de valt Dubai som plats för den internationella bibliotekskonferensen WLIC 2024. Svensk biblioteks-förening gick ut med ett uttalande om att föreningen inte stödjer beslutet. Under General Assembly, årsmötet, på WLIC i Rotterdam lades en "counter motion" fram i protest mot att nästföljande årsmöte skulle ha hållits i Dubai. Svensk biblioteks-förening röstade för motionen. Det beslutades att årsmötet inte förläggs till Dubai.

EBLIDA

Svensk biblioteks-förening är medlem i EBLIDA, en europeisk organisation som arbetar för bibliotek och biblioteksfrågor på EU-nivå, med fokus på upphovsrätt och licensiering. EBLIDA stöttar sina medlemmar exempelvis genom att ta fram underlag för nationellt påverkansarbete i olika frågor.

Föreningen deltog, genom vice ordförande Leif Mårtensson, i EBLIDA:s årsmöte och årliga konferens, som ägde rum 18-19 april i Luxemburg.

LIBER

Svensk biblioteks-förening är medlem i LIBER, en europeisk samarbetsorganisation för forskningsbibliotek och relaterade institutioner. Organisationen består av över 400 medlemmar och har som uppdrag att möjliggöra forskning i världsklass.

LIBER arbetar aktivt med påverkansarbete inom EU, framför allt i frågor som rör Open Access/Öppen tillgång, öppna forskningsdata och upphovsrätt. Genom medlemskapet bidrar föreningen till att påverka EU-institutionerna och den europeiska rättsutvecklingen i dessa frågor.

Föreningens utredare Karin Martinsson Stattin närvarade vid årets konferens som ägde rum i Budapest 5-7 juli.

Nordiskt samarbete

Svensk biblioteks förening har ett tätt samarbete med övriga biblioteks föreningar i Norden. Representanter för föreningarna träffas normalt minst en gång per år för att utbyta idéer och erfarenheter, och presentera en nulägesrapport om sin förenings och sitt lands verksamhet.

Under 2023 hölls ett möte i Oslo och därefter flera digitala möten och under "Nordic Caucus", arrangerat av Svensk biblioteks förening, träffades de nordiska biblioteks föreningarnas ordföranden för ett samtal under den internationella konferensen WLIC i Rotterdam.

I samband med Bokmässan i Göteborg arrangerade Bokmässan, i samarbete med Västra Götalandsregionen och Nordisk Kulturfond, ett Nordiskt Litteraturpolitiskt toppmöte som föreningen deltog i. Arrangörerna samarbetade med föreningen för att hitta både medverkande och besökare för toppmötet.

EN RÄTTIGHET

Sakfrågor i fokus

Några av de frågor som föreningen särskilt fokuserat på i det opinionsbildande arbetet under året är:

Skolbibliotek

Under 2023 fortsatte föreningen att på många sätt driva opinion för bemannade skolbibliotek. Föreningen deltog med en monter på Skolriksdagen i Stockholm där lokalpolitiker från kommuner i hela Sverige samlades. Ett stort antal debattartiklar publicerades, flera möten med beslutsfattare genomfördes liksom seminarier på såväl Järvaveckan, Almedalsveckan och Ystad Summit. Regeringen meddelade i september att de från den 1 juli 2025 ämnar ändra skollagen för att säkerställa att alla elever har tillgång till en utbildad skolbibliotekarie. Man allokerar 216 miljoner kronor år 2025 och därefter 433 miljoner kronor årligen till ändamålet.

Armlängds avstånd

Principen om armlängds avstånd inom kulturen är en viktig fråga som föreningen upprepade gånger försvarat på senare år. Under året har föreningen fortsatt att lyfta och arbeta med frågan om armlängds avstånd. Frågan belystes under Biblioteksdagarna 2023. Under Almedalsveckan diskuterades principen om armlängds avstånd vid ett panelsamtal och föreningen delade även ut informationsblad och måttband för att uppmärksamma frågan. Tillsammans med DIK och Läns museernas samarbetsråd träffade föreningen kulturminister Parisa Liljestrand för att lyfta frågan och säkerställa att regeringen står bakom principen.

HUR LÅNG ÄR EN ARM?

Upphovsrätt

Föreningen träffade Utredningen för inskränkningar i upphovsrätten för att diskutera digitalisering, text- och datautvinning samt upphovsrätt.

Politisk lobbying

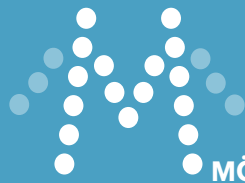
Principen om armlängds avstånd, skolbibliotek och digitalisering av kulturarvet var även i fokus när föreningen träffade politiker från Socialdemokraterna, Moderaterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Remissvar och yttranden

Under 2023 skrev föreningen endast ett yttrande.

Svensk biblioteksforening var inte remissinstans men skickade trots detta in ett särskilt yttrande till *Statens skolverks förslag till nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet 2023-2027* (U2022/03951).

Yttrandet finns i sin helhet på föreningens webbplats:
<https://www.biblioteksforeningen.se/var-verksamhet/opinion/>

MÖTESPLATS
PROFESSION
FORSKNING

BIBLIOTEKARIE DÅ. NU. SEN.

Papers från konferensen
Mötesplats Profession - Forskning
Borås 9-10 november 2022

Svensk
biblioteksförning

Därför behövs skolbibliotek! En guide

Svensk
biblioteksförning

Rapporter och undersökningar

Under 2023 gav föreningen ut följande rapporter:

Bibliotekarie. Då. Nu. Sen.

Den 9-10 november 2022 arrangerade Svensk biblioteksförning, med Högskolan i Borås som medarrangör, konferensen Mötesplats Profession - Forskning i Borås. Konferensen gick under temat "Bibliotekarie. Då. Nu. Sen". I rapporten samlades samtliga papers från konferensen.

Därför behövs skolbibliotek!

I guiden "Därför behövs skolbibliotek!", framtagen av Svensk biblioteksförnings expertnätverk för skolbibliotek, ges svar på hur ett skolbibliotek bidrar till läranderesultat och skolans framgång.

Verktyslåda för bibliotekens beredskapsarbete

Verktyslådan är till för bibliotekens arbete med att planera inför, och i händelse av, kris, höjd beredskap och krig. Materialet är framtaget av Svensk biblioteksforenings expertnätverk för bibliotekens roll i totalförsvaret, tillsammans med biblioteksmedarbetare från olika typer av bibliotek runt om i Sverige. Verktyslådan presenterades under Biblioteksdagarna 2023 och även via en livesändning på föreningens Facebook-sida.

Samtliga rapporter finns att läsa på föreningens webbplats:
<https://www.biblioteksforeningen.se/rapporter/>.

Samarbeten

Nationella skolbiblioteksgruppen

Även under 2023 har Svensk biblioteksforening fortsatt sin sammanfattande roll i Nationella Skolbiblioteksgruppen, NSG. NSG är ett nätverk av svenska organisationer som samverkar på nationell nivå för att skolbiblioteken ska bemannas, stärkas och utvecklas. Gruppen är en nationell resurs för kunskapsutbyte i skolbiblioteksfrågor. NSG har under året arbetat för att förslagen i utredningen "Skolbibliotek för bildning och utbildning" förverkligas. Det har gjorts genom möten med politiker och debattartiklar.

Läslov

Många bibliotek runt om i landet satsar stort på läslovet, som hålls vecka 44 varje år. Syftet med läslovet är att främja läsandet och kreativiteten är stor bland biblioteken. Läslov är ett brett läsfrämjande samarbete genom Läsrörelsen med elevorganisationer, bokförlag, bibliotek, bokhandel, idrottsföreningar, fackliga organisationer, kulturinstitutioner och företag i ett stort växande nätverk. Till Läslovet hör ett nätverk där föreningen deltar aktivt. Föreningens roll är framför allt att sprida information om Läslovet till medlemmar och ge ett biblioteksperspektiv på föreslagna teman och aktiviteter. Inför Läslovet bidrog föreningen bland annat med att sprida information om Läslovet.

RÄTTEN ATT UTVECKLAS GENOM HELA LIVET

Dyslexiveckan 2023

Dyslexiveckan 2023 ägde rum 2-8 oktober och årets tema var "Rätten att utvecklas genom hela livet". Föreningen ingår i en samarbetsgrupp tillsammans med Dyslexirörelsens organisationer och Läsrörelsen. Ett panelsamtal om rätten till utbildning hölls i gruppens regi på Waldemarsudde i Stockholm. Gruppen tog också fram informationsmaterial.

MIK Sverige

Under 2020 etablerade Statens medieråd det nationella aktörsnätverket MIK Sverige. Syftet med nätverket är att genom samverkan mellan aktörer utveckla kunskap och effektivisera arbetet inom området och därigenom stärka medie- och informationskunnigheten hos alla i Sverige. Svensk biblioteksförening är en av nätverkets medlemmar, jämte ett tjugotal andra intresseorganisationer och myndigheter. Under 2023 har föreningen även suttit i nätverksrådet för MIK Sverige, tillsammans med fyra andra organisationer.

Föreningen har under året deltagit i två digitala nätverksträffar, en fysisk träff samt fyra digitala nätverksrådsmöten. Inga samarrangemang inom nätverket ägde rum under 2023, men föreningen har agerat spridningspartner till arrangemang som genomförts av andra medlemmar i nätverket.

Svensk
biblioteksforening

biblioteksforeningen.se